

OBILJEŽAVANJE 34. OBLJETNICE PODRAVSKIH BRANITELJSKIH POSTROJBI

Predstavljanje postrojbi i osvrt na njihov ratni put

1.) MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

Provedbom demokratskih izbora 1990. godine započelo je stvaranje samostalne i suverene Republike Hrvatske.

Jugoslavenske vlasti prije toga razoružale su hrvatsku teritorijalnu obranu te su sustavno širile protuhrvatsku, jugoslavensku i velikosrpsku propagandu. „Bivša tzv. JNA otvoreno pomaže oružanu pobunu dijela srpskog stanovništva te dijela policijskih službenika srpske nacionalnosti i stvaranje paravojnih srpskih postrojbi na teritoriju RH. S vremenom aktivnosti JNA prerastaju u otvorenu agresiju na samostalnu i suverenu RH.

Na području bivše općine Đurđevac od kraja 1990. godine, „Policijska stanica Đurđevac“, provodi mjere pojačanog štíćenja važnih gospodarskih i drugih objekata, s naglaskom na štíćenje objekata INA-Naftaplin, CPS-a Molve te plinskih stanica na prostoru Podravine.

U travnju 1991. godine PP Đurđevac upućuje više od 100 pripadnika aktivnog sastava na vojnu obuku u Vinicu kod Varaždina. Krajem travnja ova postrojba premještena je u Erdut sa zadaćom štíćenja granice RH na Dunavu. Dana 2. svibnja 1991. godine postrojba je borbeno angažirana na uspostavi ustavno pravnog poretka u Borovu Selu. Preustroj ove postrojbe izvršen je tijekom svibnja mjeseca 1991. godine, a pripadnici postrojbe razmješteni su u gardijske brigade.

Tijekom lipnja 1991. godine u Đurđevcu je formiran Pričuvni policijski bataljun, koji je tijekom ljeta predan pod zapovjedništvo Ureda za obranu Đurđevac. Pogoršanjem sigurnosne situacije i širenjem pobune i agresije na RH, PP Đurđevac upućuje značajnu ispomoć u ljudstvu i tehnici te u zapovjednom kadru na ratnom zahvaćena područja u Pakracu, Daruvaru, Grubišnom Polju, Hrvatskoj Kostajnici i drugdje.

Tijekom rujna 1991. godine PP Đurđevac samostalno ili u suradnji s pripadnicima štaba TO Đurđevac oslobađa svih šest graničnih vojnih karaula bivše JNA na našem području. Kasnije, pripadnici policije s našeg područja,

kao pojedinci ili u sastavu postrojbi, sudjeluju i u drugim operativnim akcijama gdje su dali značajan doprinos konačnom oslobađanju RH.

S područja bivše općine Đurđevac u obrani RH sudjelovalo je 136 aktivnih i 275 pričuvnih policajaca. Smrtno su stradala 4 pričuvna i 4 aktivna policajca.

Teže ili lakše ranjeno ili ozlijeđeno je 11 aktivnih i 7 pričuvnih policajaca.

2.) 3. pješačka bojna, Đurđevac/105. brigada „R“ HV

S ustrojavanjem 105. brigade započelo se u lipnju 1991. godine. Od lipnja pa do početka listopada ustrojavane su i naoružavane postupno sve postrojbe brigade po dobivenom ustroju.

3. bojna Đurđevac, ustrojena je 1. kolovoza 1991. godine. Okosnicu 3. đurđevačke bojne činilo je 45 pripadnika MUP-a iz policijskih postaja Bjelovar, Koprivnica i Đurđevac (po 15 iz svake). Tada je cijela brigada bila po broju pripadnika u jačini satnije i vodila je borbe sa srpskim pobunjenicima na području Bilogore i Pakraca. Oslobađanjem skladišta oružja i streljiva u Doljanima 16. rujna i vojarne u Bjelovaru 29. rujna 1991. godine stečeni su uvjeti da se brigada mobilizira do punog ustroja.

3. bojna Đurđevac svoja borbena djelovanja počinje zajedno s pripadnicima MUP-a RH oslobađanjem karaula na našem području te na Bilogori (selo Peratovica). Od 12. listopada 1991. pripadnici 3. bojne preuzimaju položaje u selu Uljanik u zapadnoj Slavoniji. 3. bojna ustrojena iz manjih grupa dragovoljaca koje su dolazili iz Đurđevca, Pitomače, Molvi, Virja, Ferdinandovca, Severovaca, Grkine, Kloštra Podravskog i Podravske Sesvete

Unutar 105. brigade od 04. do 12. listopada 1991. godine formirane su 3 pješačke bojne (1. bjelovarska, 2. čazmanska, 3. đurđevačka), oklopno-mehanizirana bojna, dvije samohodne topničke bitnice, bitnica MB 120 mm, bitnica lakih raketnih lansera, bitnica topova B1 i „ZIS“, logistička postrojba i Zapovjedništvo. nakon toga premještaju se u Stari Grabovac.

Dana 29. listopada 1991. 3. bojna sudjeluje u Bitki za Trokut. Ovdje je bojna imala velike gubitke, nekoliko poginulih i ranjenih. Kako brigadu tako i 3. bojnu na borbenoj crti je 04. studenoga 1991. godine zamijenila 117. brigada iz Koprivnice, a do 05. studenoga cijela brigada otišla je na odmor kućama.

Nakon odmora i popune s ljudstvom i tehničko-materijalnim sredstvima, po zapovijedi GS HV 14. studenoga 1991. brigada je upućena u istočnu Slavoniju. 1. i 2. bojna brigade odlaze na istočnoslavonsku bojišnicu 14. studenoga, a nakon konsolidacije u Đurđevcu 3. bojna dolazi u istočnu Slavoniju 26. studenoga 1991. godine. Ovdje je 3. bojna bila u punom sastavu ; Zapovjedništvo bojne, 3 pješačke satnije (1. đurđevačka, 2.virovska i 3. pitomačka), Prateći vod, Logistika, Sanitet, Vod VP (vojne policije), Minobacačka bitnica i Postrojba veze.

Bojna je s ostalim postrojbama brigade u nekoliko navrata odbila prodore snaga JNA. Treća bojna s ostalim postrojbama brigade ostala je u istočnoj Slavoniji do 04. srpnja 1992. kada se vraća u Bjelovar. Brigada je bila najduže od svih pričuvnih postrojbi ZNG-a u punom sastavu tako „daleko od kuće“.

Po završetku borbenih djelovanja u istočnoj Slavoniji postrojba se jednim dijelom demobilizira, a dio pripadnika bojne zajedno s ostatkom pripadnika 105. brigade formira taktičku grupu 105. brigade.

Taktička grupa raspoređuje se i borbeno djeluje na području istočne Posavine.

Po povratku iz istočne Posavine bojna je u cijelosti demobilizirana, a najveći dio pripadnika 3. bojne popunjava 81. samostalnu gardijsku bojnu sa sjedištem u Virovitici, dio popunjava gardijske brigade i novo ustrojena Zapovjedništva i postrojbe HV-a s kojima djeluju na svim bojištima do konačnog oslobođenja Republike Hrvatske.

Dio branitelja s našeg područja od samog početka agresije na RH dragovoljno se priključuje gardijskim brigadama kao i drugim postrojbama u RH.

Nakon razvojačenja u razdoblju od prosinca 1992. do travnja 1995., 3. bojna, s ostalim dijelovima brigade obučava se i priprema za daljnja borbeno djelovanje.

Sudjelovala je s ostalim sastavnicama 105. brigade od 01. do 16. svibnja 1995. godine u operaciji „Bljesak“ kojom je oslobođena zapadna Slavonija i u operaciji „Feniks“ u istočnoj Slavoniji koja je imala za zadaću da u vrijeme operacije „Oluja“ spriječi prodor srpskih snaga iz okupiranih područja istočne Slavonije prema zapadu Republike Hrvatske. Ovdje je 3. bojna s ostalim sastavnicama 105. brigade provela od 03. kolovoza do 07. rujna

1995. kada se vraća u Bjelovar i prelazi u pričuvu. Kroz 3. bojnu/105. brigade „R“ HV prošlo je preko 1600 branitelja, od toga je 14 poginulih i 33 ranjenih.

3) 58. samostalna laka bitnica PZO Đurđevac

Na području Općine Đurđevac nalazili su se vitalni objekti INA Naftaplina; CPS Molve 1, 2 i 3, plinskih stanica Molve-Istok, Kalinovac, Stari Gradac i ostalih manjih postrojenja. Kako je postojala velika opasnost da će ih napasti zrakoplovstvo JNA osnovana je 14. listopada 1991. godine postrojba PZO u okviru Policijske postaje Đurđevac. Bio je to jedan vod PZO naoružan sa sredstvima kojima je u to vrijeme raspolagala policija. Sastav voda činili su djelatni i pričuvni policajci iz policijske postaje Đurđevac. Iz sastava voda i kasnije uvojačenih pripadnika za potrebe 61. lada PZO ustrojava se po zapovijedi zapovjednika Zbornog područja Bjelovar 31. listopada 1991. 58. samostalna laka bitnica PZO (58. slab PZO) Đurđevac. Pripadnici postrojbe upućuju se kontinuirano po vodovima na zapadnoslavonsko bojište sa zadaćom protuzrakoplovne obrane prostora na kojem se nalazila 117. brigada „R“ HV Koprivnica. Bio je to prostor između mjesta Baira, Popovca, Brezovca i Subocke. Smjenski su se zamjenjivali na toj zadaći s vodom 61. lad PZO Koprivnica. Povratkom 117. brigade „R“ HV u srpnju 1992. u Koprivnicu i Križevce, zadaća je prestala. Godine 1993. postrojba se preustrojava i dobiva naziv 465. samostalna topničko-raketna bitnica PZO (465. strb PZO) Đurđevac. Postrojba je demobilizirana 26. ožujka 1994., a u njenom sastavu tijekom djelovanja bilo je 296 pripadnika.

4.) URED ZA OBRANU Đurđevac

1991. godine Odlukom Vlade RH zbog situacije u Republici Hrvatskoj osnivaju se KRIZNI STOŽERI koji čine Predsjednik Općine, Predsjednik Izvršnog vijeća i ostali članovi važnih lokalnih organa i ustanova. Ukida se Općinski sekretarijat za Teritorijalnu obranu te Općinski Sekretarijat obrane.

Ured za obranu Đurđevac u svojoj nadležnosti je imao i osnivanje odreda Narodne zaštite u mjestima gdje je za to bilo potrebe.

Većina djelatnika Općinskog sekretarijata za Teritorijalnu obranu te Općinskog Sekretarijata obrane prelazi u postrojbe HV-a ili MORH – Ured za obranu Đurđevac.

Centar motrenja i obavješćavanja nastavlja sa radom te oglašava zračne uzbune. **Djelatnici Ureda za Obranu obavljaju vrlo zahtjevne poslove vezane uz mobilizaciju Materijalno-tehničkih sredstava i ljudstva za potreba popune ustrojenih cjelina HV-a i MUP-a.**

Zbog brige o žrtvama ranjavanja i pogibanja u ratnom sukobu ustrojava se Odjel za skrb o hrvatskim braniteljima koji zajedno s HVIDROM vode institucionalni trajnu brigu o stradalim braniteljima, roditeljima i djeci poginulih Hrvatskih branitelja.

5.) HVIDRA

Udruga HVIDR-a Đurđevac osnovana je u rujnu 1992., registrirana 6. listopada 1992. godine. Članovi Udruge su s područja bivše općine Đurđevac, Virje, Ferdinandovac, Molve, Kloštar Podravski, Podravske Sesvete, Kalinovac i Novo Virje. Udruga je brojila 80 članova, većinom s osnova ranjavanja. Dio članova je bio iz Grada Vukovara, koji su se nakon mirne reintegracije Hrvatskog Podunavlja i okupiranih dijelova Istočne Slavonije, kasnije vratili u Vukovar. 18 članova je umrlo ili izvršilo suicid tijekom proteklih godina. Udruga trenutno broji preko četrdeset članova.

6.) Udruga hrvatskih branitelja RH

Udruga hrvatskih branitelja Republike Hrvatske (UHB RH) osnovana je s ciljem zaštite prava i dostojanstva hrvatskih branitelja te očuvanja vrijednosti proizašlih iz Domovinskog rata. Prvotni naziv udruge bio je Udruga hrvatskih branitelja 1990–1996 RH. Osnovana je 2010. godine sa sjedištem u Đurđevcu. Radilo se na omasovljenju članstva, tako da ubrzo dolazi do osnivanja podružnica Udruge, i to u gradovima Zagrebu, Splitu, Požegi i Đurđevcu.

Udruga je ubrzo postala važan čimbenik u pokretu „STOP PROGONU HRVATSKIH BRANITELJA“. Tako početkom 2011. godine organiziraju prvi prosvjed u Koprivnici. Zbog uhićenja hrvatskih branitelja Tihomira Purde i Veljka Marića, te uhićenih generala Mladena Markača i Ante Gotovine, 26. veljače 2011. godine organiziraju prosvjed u Zagrebu, gdje se okupilo oko 55 tisuća ljudi. Presudom Haaškog tribunala, članovi UHB RH-a, kao i ostali

branitelji i domoljubi, 16. travnja 2011. godine organiziraju prosvjed pod imenom „Za Domovinu“, gdje se okupilo oko 90 tisuća nezadovoljnih ljudi.

Od 2019. godine, UHB RH organizira proslavu VRO „Oluja 95“, prvo samostalno, a zadnjih godina u suradnji s Udrugama proizašlih iz Domovinskog rata, Gradom Đurđevcom i TZ Đurđevac.

Financiran iz Europskog socijalnog fonda, projekt usmjeren na psihosocijalnu pomoć, kućnu njegu i socijalno uključivanje hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji. U pet županija zaposleno je osam osoba, a krajnjih korisnika bilo je više od 50. Projekt također obuhvaća edukacije, nabavu opreme i radionice.

U sklopu humanitarnog programa, UHB RH od kraja 2020. godine dijeli pakete pomoći najugroženijim hrvatskim braniteljima i njihovim obiteljima u četiri županije i Gradu Zagrebu. Projekt je financiran iz sredstava Ministarstva hrvatskih branitelja, a realiziran u suradnji s lokalnim partnerima i volonterima udruge. Godišnje se podijeli preko 200 paketa.

Sedam godina UHB RH organizira memorijalna događanja, poput ribolovnog turnira „Kolar – Juriša“ u čast poginulih branitelja, s porukom: „DA SE NE ZABORAVE“.

7.) HRVATSKI ČASNIČKI ZBOR GRADA ĐURĐEVCA

Hrvatski časnički zbor grada Đurđevca je braniteljska, strukovna i staleška udruga hrvatskih časnika i dočasnika putem koje njezini članovi upotpunjuju i proširuju svoja vojna znanja, razvijaju domoljublje i borbeni duh, osmišljavaju svoje mjesto i ulogu u sustavu obrane Republike Hrvatske i rješavaju pojedinačne i zajedničke probleme svojega časničkoga zvanja i statusnog položaja. Na zahtjev branitelja otvorena je za suradnju i svekoliku pomoć svim Hrvatskim braniteljima u njihovom rješavanju problema koji ih tište, a koje nisu riješili do sada zbog proteka vremena. Udruga u gradu Đurđevcu osnovana je 2023. godine te je sastavnica Zajednica Udruga RH proizašlih iz Domovinskog rata u Republici Hrvatskoj.